

## KONFERENCIA-BESZÁMOLÓK

SÁRKÖZY MIKLÓS

*7th European Conference of Iranian Studies (ECIS),  
Krakkó 2011. szeptember 7-II.*

2011 szeptember 7 és 11. között zajlott le Krakkóban a Societas Iranologica Europaea 7. Európai Iranisztikai Konferenciája. Ennek az 1980-as években útnak indult kezdeményezésnek, a négyévente megrendezett európai iranisztikai konferenciának ezúttal a krakkói Jagelló Egyetem Bölcsészettudományi Karán működő Orientalisztika Intézet, illetve az ott található Iranisztika Tanszék adott helyet. A ma Európában megrendezett talán legrangosabb iranisztikai esemény multidiszciplináris karakterű volt. Az iranisztika szinte minden ága képviseltette magát külön szekcióval az ókori iráni diszciplínáktól a modern iráni stúdiumokig (preislám történelem, filológia, nyelvészet, régészet, numizmatika, vallástörténet, iszlámkori történelem, művészettörténet, irodalomtörténet, historiográfia, kortárs iráni történelem, kurd tanulmányok). A nagyszabású, öt napon keresztül tartó konferencián főleg európai, kisebb részben iráni és észak-amerikai kutatók, szakemberek vettek részt. A konferencia természetesen nem egy témakört vizsgált, inkább az adott szakterületek legfrissebb eredményei kerültek bemutatásra és megvitatásra egy-egy szekción belül. A remekül megszervezett konferencia erősen multidiszciplináris jellege miatt nincs lehetőség minden egyes szekció összes előadásának a bemutatására, így csak a legfontosabb és legnagyobb visszhangot kiváltó témákra térek ki rövid ismertetőmben.

A Societas Iranologica Europaea leköszönő elnöke, Carlo Cereti (Università Sapienza, Róma) és kollégája, Gianfilippo Terribili közösen tartott beszámolójában az iraki olasz régészeti misszió munkájáról és a mai iraki Kurdisztán területén található Paikuliban található torony és a rajta olvasható, ám később erősen megrongált korai szászánida felirat rekonstrukciós lépéseiről számolt be.

Touraj Daryae (University of California), a szászánida kor egyik elsőszámú jelenkori szakértője Bahrámban Csúbín, a jelentős késő ókori szászánida uzurpátor mozgalmát helyezte új megvilágításba, numizmatikai eszközökkel bizonyítva Bahrámban uralmának erősen korlátozott regionális jellegét.

Nicolaus Schindel (Osztrák Tudományos Akadémia) numizmatikus az ún. kusán-szászánida pénzverésről tartott előadásában az ún. kusán-szászánida érmék kronológiai adatait és a szászánida kronológiához fűződő viszonyát mutatta be.

Rika Gyselen (CNRS, Franciaország) a szászánida kori pénzverdek szerepéről tartott előadást, melyek földrajzi elhelyezkedését elemezve rámutatott azoknak a szászánida uralkodói propagandában játszott szerepére.

Mehrdad Ghodrati-Dizaji (Orumiei Egyetem, Irán) a későszászánida birodalom utolsó éveiről tartott, numizmatikai és írott forrásokat egyaránt felhasználó előadásában rámutatott, hogy az északnyugati Irán már II. Xusraw meggyilkolását (628) követő években különvált Perzsiától és az arab hódítást nagymértékben megkönnyítette a szászánida állam belső szétesése.

Marek Jan Olbrycht (Rzeszowi Egyetem) kiváló előadásában a szászánida dinasztia gyökereit, kezdeteit elemezte régészeti bizonyítékok alapján és a szászánida dinasztia párthus gyökereit hangsúlyozta végkonklúzióként.

Leonardo Gregoratti (Kiel) a Kr. u. I. század párthus történelmének meghatározó eseményét, III. Artabanos bukását és I. Vologésés trónralépését elemezte klasszikus források segítségével – külön hangsúlyozva a mezopotámiai görög és zsidó közösségek szerepét a trónváltásban.

Charles Melville (University of Cambridge) előadásában a 15. századi timúrida kori történeti munkák és a nagy klasszikus perzsa eposz, a *Királyok Könyve (Sábnáme)* stiláris kapcsolataira hívta fel a nagyszámú érdeklődő közönség figyelmét.

Paolo Ognibene (Universitá di Bologna) nyelvészeti előadásában a későantik és középkori alán népvándorlások és az alán eredetű európai helynévanyag (többek között magyarországi) jelenségeit elemezte.

Örvendetes módon négy magyar résztvevője is volt az idei konferenciának: Jeremiás Éva, Szántó Iván, Márkus Kinga és Sárközy Miklós.

Jeremiás Éva (ELTE BTK Iranisztika Tanszék) a perzsa nyelv indiai helyzetét elemezte, érdekes és számos forrást felhasználó előadásának fókuszába Lumsden brit tudósnak a 19. század elején Calcuttában megjelent perzsa nyelvtanát és annak filozófiai háttérét helyezte.

Szántó Iván (ELTE BTK Iranisztika Tanszék – Institut für Iranistik, Bécs) előadásában a perzsa fémművesség Kelet-Európára gyakorolt három évezredes hatását tekintette át az óperzsa kortól egészen a kádzsár periódusig.

A Japánban élő Márkus-Takesita Kinga Firdauszi *Királyok Könyvének (Sábnáme)* egyik történetét vette górcső alá, a fiatal Bozorgmehr legendáját vetette össze későbbi változatokkal, rámutatva a félig mágikus-misztikus történetnek a továbbélésére, párhuzamaira a mai perzsa folklórban és más kultúrákban is.

Sárközy Miklós (KRE BTK Történettudományi Intézet) előadásában a 10. századi Tabarisztán (Észak-Irán) egyik dinasztijának, a Bávandidáknak dinasztikus belharcait vizsgálta 10-14. századi források segítségével, rámutatva a történet ketős forrásaira valamint Mar'asi 15. századi történetíró erőfeszítéseire a két hagyomány racionalizálására.

A közel öt napig tartó konferenciához számos iráni kulturális rendezvény kapcsolódott: iráni filmeste, klasszikus perzsa koncertek, iráni-lengyel este a II. világháború korára emlékezve, valamint egy fotókiállítás, mely a mai Tádzsikisztánban élő maroknyi jaghnóbi etnikumot (a szogd nyelv utolsó beszélőit) mutatja be.

Az egyes szekciókon belül végig élénk eszmecsere zajlott, a konferencia szervezőinek ígérete szerint a konferencia összes előadása hamarosan megjelenik írásos formában is, hasonlóan a 2007-es bécsi ECIS konferenciához. Mindez az aktivitás pedig hathatósan segíti az iranisztika különböző ágainak, kutatási projektjeinek támogatását az Európai Unión belül a jövőben is.